

ETNICKÉ SKUPINY

- představují reálně existující a historicky vzniklé skupiny lidí společného původu, jazyka a společné materiální a duchovní kultury.

- na rozdíl od sociologických skupin a grup jsou stálé, unikátní a liší se vzájemně také antropologickým složením- jednotliví příslušníci každé etnické skupiny náležejí zpravidla k určitým výrazným typům a rasám

- kromě toho je pro etnické skupiny charakteristické i určité území, na kterém buď vznikaly, nebo se po dlouhou dobu vyvíjely. Toto území není vždy totožné s územím státu; častěji zaujímá etnická skupina menší území uvnitř státu nebo větší území a pak zasahuje i do států sousedních (např. v Evropě). V některých případech, zejména na území bývalých francouzských a britských kolonií v západní Africe, neodpovídají hranice států vůbec přirozeným hranicím etnických skupin, takže příslušníci téže etnické skupiny (např. Hausové a Fulbové) žijí v různých státech s odlišným společenským, politickým a hospodářským zřízením.

Etnická skupina se vyznačuje rovněž určitým stupněm vývoje: vzniká na základě skupiny rodů a kmenů v předtřídní společnosti a vyvíjí se v závislosti na hospodářsko-kulturním vývoji společnosti. V epoše otrokářského řádu a feudalismu vznikají jako typické jednotky národnosti, v epoše kapitalismu se etnické skupiny konstituují v národy; pro období kapitalismu jsou charakteristické buržoazní národy, pro socialismus národy socialistické.

Uvnitř těchto národů mohou existovat ještě malé skupiny obyvatelstva, které se vyznačují určitými etnografickými zvláštnostmi, jako např. kulturou, nářečím, krojem, zvláštními rysy hospodářství, náboženského vyznání — podobné skupiny se označují jako etnografické skupiny (např. Chodové, Valaši) anebo národnostní skupiny či národnostní menšiny.

Etnické skupiny vytvářejí etnická společenství (ethnos), jejichž reprezentativními typy jsou kmen — národnost — národ.

Studiem etnických skupin, jejich klasifikací, rozšířením a vznikem a vývojem (etnogenezi) se zabývá etnografie; jejich společenskou strukturou, vztahy a povahou se zabývá etnosociologie a etnopsychologie. Kulturní a sociální antropologie sleduje kulturní a společenský vývoj hlavně mimoevropských etnických skupin, podobně i etnologie.

Stručný přehled etnických skupin podle kontinentů:

Evropa

Slovanské skupiny:

a) východní (Rusové, Ukrajinci, Bělorusové — příbuzní Lotyšci a Litevci)

b) západní (Poláci, Češi, Slováci, Lužičané)

c) jižní (jugoslávští Srbové, Chorvati, Slovinci, Bulhaři)

Románské skupiny:

Španělé, Katalánci, Portugalci, Italové, Francouzi, Rumuni, Moldavané

Germánské skupiny:

a) západní (Němci, Angličané, Rakušané)

b) severní (Dánové, Švédové, Norové, Island'ané)

Zvláštní skupiny indoevropského původu:

Řekové, Albánci

Skupiny předindoevropské:

Baskové, Keltové (Irové, Bretoňci aj.)

Skupiny neindoevropského původu:

a) ugrofinské (Maďaři, Estonci, Finové, Karelové, Laponci, Komi, Udmurti, Mordvini)

b) turecké (Turci-Osmané, Čuvaši, Tataři, Baškirové, Nogajci, Gagausové)

Asie

Turecké skupiny:

a) jižní (Osmané, Ázerbájdžánci, Turkmeni)

b) střední (Kirgizové, Uzbekové, Sartové aj.)

c) západní (Tataři kavkazští aj.)

d) severní (Jakuti, Sojokové, Karagasové aj.)

e) východní (Ujguři aj.)

Uralsko-altajské (Samojedi, Ost'jaci, Vogulové aj.)

Kavkazské (Gruzínci, Abcházci, Gabardínci, Čerkasové, Adigejci, Dagestánci, Avarci aj.)

Mandžusko-tunguzské (vlastní Tunguzové, Mandžuové, Orokové aj.)

Korejsko-japonské skupiny (Korejci, Japonci)

Mongolské skupiny (vlastní Mongolové, Burjati, Kalmyci)

Paleoasiatická skupina (Ainové, Kamčadalové, Čukčové, Jukagyři)

Aleutsko-eskymácká skupina (Aleuté, Eskymáci východního cípu Asie)

Indočínské skupiny (Číňané, Malajci, Vietnamci, Sanové, skupina Tai)

Tibetsko-birmánské skupiny (Jenisejci, Tibet'ané, Birmánci)

Austrodravidské skupiny (Dravidové, Nilgiri, Brahui, Irala aj.)

Malajsko-pacifická skupina (Indonézané aj.)

Semito-hamitské skupiny (Arabové, Feničané, Hebreové, Ajsové, Iráčané)

Indoevropské skupiny (Indové, Íránci, Kurdové aj.)

Afrika

Hamitosemitská skupina (Arabové, Berbeři, Tuaregové)

Kanurská skupina (Kanurové, Tibové, Zaghavové aj.)

Kušitská skupina (Somálci, Gallové, Bedžové, Danákilové aj.) Etiopská skupina (Amharové, Tigreové, Tigrajci aj.) Hauská skupina (Hausové aj.)

Nilotské skupiny (Nuerové, Šillukové, Dinkové, Masajové, Núbijci)

Bantuské skupiny (Súdánci, Bantuové, Zandové, Mandingové, Guinejská skupina, Songhajové, Mossi-Grussi aj.)

Khoisanská skupina (Křováci a Hotentoti, příbuzní Pygmejové) Malgašská skupina (Malgašové)

Indoevropské skupiny (Indové, Evropané)

Amerika

Eskymácká skupina (Eskymáci)

Tichomořští Indiáni (Tlinkitové, Athabaskové, Apačové, Navahové, oregonští a kalifornští Indiáni)

Atlantská skupina (Algonkinové, Irokézové, Huroni, Čirokové, Maskodžijové aj.)

Skupina prérijních Indiánů (Dakotové, Omahové, Pauníjové, Šošoni)

Jihozápadní skupina (Pueblo-Indiáni: Hopi, Zuni, Keres, Taño) Severomexická skupina (Pimové, Opatové, Tanahuarové, Jakiové) Středomexická skupina (Toltékové, Aztékové, Tokonakové, Zapotékové, Mixtékové, Otomiové aj.)

Středoamerická skupina (Nicaraové, Siguové, Moskitové aj.) Jihoamerické skupiny:

Arowacká skupina (Arowakové aj.)

Karaibská skupina (Karaibové, Arekuma, Bakuši aj.)

Skupina Ges (Botokudové, Chavanti aj.)

Skupina Tupí-Guaraní (Tupíjové aj.)

Čibčové (Kayapové, Koloradové, Jamundí, Lile Aruakové)

Kečuánská skupina (Kečuové aj.)

Aymarové

Otomacká skupina (Guamo, Taparita aj.)

Araukánci

Alakalufové

Patagonci aj.

Indoevropské a asijské skupiny (Evropané, Číňané, Indové aj.) Austrálie a Oceánie

Skupiny původního australského obyvatelstva tzv. Aborigines (Australci, Tasmánci)

Melanézska skupina (Papuánci, Melanézané aj.)

Mikronézska skupina (Mikronézané)

Polynéská skupina (Tahit'ané, Samoané, Havajci a jiní Polynésané) Novozélandská skupina (Maorové)

Malajsko-pacifická skupina (Indonésané aj.)

Indoevropské skupiny (Angličané a jiní přistěhovalci z Asie, Evropy a z Ameriky)